

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коєвої Христини Олександрівни, що підготовлено на тему: «Механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Курортно-рекреаційна сфера є найбільш соціально-орієнтованою галуззю економіки держави, виконуючи такі функції, як профілактичне оздоровлення населення, лікування певних захворювань, відновлення здоров'я після перенесених захворювань та операцій, організація рекреаційно-дозвільної діяльності, покращення морального та духовного здоров'я та ін. При наявності в Україні значного рекреаційного потенціалу, зокрема природних лікувальних ресурсів, територій зі сприятливими кліматичними умовами, а також потужної санаторно-курортної бази, національні курорти не є достатньо затребуваними у вітчизняного й іноземного споживача.

Низка проблем таких, як неадаптоване нормативно-правове забезпечення, низький рівень координації між різними органами влади, відсутність стійких фінансових механізмів щодо забезпечення курортно-рекреаційного комплексу, низька ефективність та нерациональність при використанні природних лікувальних ресурсів, невідповідність курортної інфраструктури сучасним вимогам міжнародних стандартів з огляду на екологічність та енергонезалежність, невідповідність підготовки кадрів, що надають курортні послуги, соціальна незадоволеність місцевих громад викликають необхідність з вдосконалення механізму публічного управління у курортно-рекреаційній та туристичній сферах.

Серед праць, які присвячені питанням сутності функціонування курортно-рекреаційної сфери, проблемам та перспективам її розвитку слід відмітити праці таких учених, як В. Б. Дзюндзюк, О. Ю. Оболенський, І. А. Ісаєнко, А. І. Неділько, А. С. Близнюк, В. О. Анопрієнко, К. Д. Бабов, Т.М. Безверхнюк, С. М. Домбровська, О. М. Білотіл, А. Л. Помаза-Пономаренко, О. Л. Нодь, П. М. Григоруку, Ю. М. Яворський, С. М. Газуда, В. В. Андріанова, Т. Ю. Салдан, О. О. Любіцева.

Питаннями з розробки стратегічних напрямків розвитку курортно-рекреаційної сфери, дослідженням її ресурсного потенціалу та інфраструктури присвячені роботи О. Л. Нодь, І. З. Сторонянської, Є. І. Богданової, О. Федорчак, І. Д. П'ятничука, О. М. Білотіл, Є. Козловського, Ю. В. Алексеєвої, А. В. Кожиної С. В. Левцова.

Незважаючи на велику кількість наукових напрацювань, низка проблемних питань лишається недостатньо дослідженою, теоретично необґрунтованою й практично невирішеною. Зокрема лишаються поза увагою дослідників питання щодо адаптації нормативно-правового забезпечення до швидкоплинних змін середовища функціонування механізму публічного управління в курортно-рекреаційній сфері та обґрунтування детермінант його розвитку; виникає необхідність в інтеграції інструментарію проектного менеджменту в механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері.

2. Мета дисертаційного дослідження

Мета дослідження полягає в поглибленні теоретичних засад функціонування механізму публічного управління та розробці рекомендацій щодо його удосконалення.

Відповідно до зазначеної мети в дисертації поставлені і розв'язані такі наукові завдання:

- дослідити контент, діалектика і співвідношення понятійного апарату функціоналу курортно-рекреаційної сфери;
- розкрити квінтесенцію механізму публічного управління;

- визначити сутнісні характеристики механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері в контексті детермінант його розвитку;
- здійснити діагностику нормативно-правових інструментів механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері;
- дослідити проблемне поле функціонування механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері;
- проаналізувати міжнародний досвід функціонування механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері;
- обґрунтувати стратегічні орієнтири удосконалення механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері;
- розробити рекомендації щодо використання децентралізації як засобу оптимізації механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері;
- розробити концептуальну модель інтеграції інструментів проектно-орієнтованого менеджменту в механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері.

3. Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, науковими напрямами Університету та кафедри

Дисертація виконувалася відповідно до тематичного плану науково-дослідних робіт Національного інституту «Одеська політехніка», затверджених Міністерством освіти і науки України. Виконано роботу у рамках НДР за темою: «Інноваційно-інвестиційний розвиток регіональної інфраструктури у повоєнний період», № державної реєстрації 0122U002166.

Положення дисертації знайшли своє відображення в науково-дослідній роботі ДУ «Українській науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортологій МОЗ України» за темою: «Курортно-рекреаційний потенціал Причорноморського регіону України, можливості сталого розвитку лікувально-оздоровчого туризму, інвестиційна привабливість». Звіт про НДР за

№ держреєстрації 0120U101646 затверджено вченою радою ДУ «Укр. НДІ МР та К МОЗ України», протокол від 17 грудня 2021 р., № 18.

4. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертація є самостійною науковою працею. Основні ідеї, результати дослідження, розробки, що характеризують наукову новизну і практичне значення дисертаційної роботи запропоновано, отримано та здійснено автором особисто.

У результаті вивчення дисертаційного дослідження порушень академічної доброчесності не виявлено.

Всі наукові результати та науково-практичні рекомендації отримані на базі особистих досліджень. В опублікованих разом із Людмилою Васютинською двох статтях щодо розвитку курортно-рекреаційної сфери України, автором дисертації визначені інструменти проєктного менеджменту – ієрархічно побудовані проєктні офіси, поглиблено теоретичні основи публічного управління курортно-рекреаційною сферою, виявлено тригерні точки її розвитку та визначено напрямки їх подолання. У монопублікації автор детально вивчає закордонний досвід щодо розвитку курортно-рекреаційної та туристичної галузей та наводить приклади успішних країн, які можна імплементувати у функціонування механізму публічного управління у курортно-рекреаційну сферу України.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Дисертаційна робота відрізняється науковою новизною, теоретичним та практичним значенням, високим рівнем обґрунтованості наукових положень та висновків. Підґрунтям для написання дисертаційної роботи є здобутки вітчизняних та зарубіжних дослідників публічного управління. Це дало змогу запропонувати нову концептуальну модель інтеграції інструментів проєктного менеджменту в механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері.

6. Ступінь новизни основних результатів дисертаційної роботи порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Новизна дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні низки теоретичних положень щодо функціонування механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері та розробці науково-практичних підходів до його удосконалення. В результаті проведеного дослідження отримано наукові та практичні результати.

Вперше:

- розроблено концептуальну модель інтеграції інструментів проектного менеджменту в механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері, ядром якої є ієрархічно побудовані проектні офіси, які формуються за рівнями публічного управління з метою координації проектних дій в процесі реалізації стратегії розвитку туризму та курортів.

Удосконалено:

- понятійний апарат механізму публічного управління, що дозволило розкрити суть дефініції «механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері» з огляду на його цільову спрямованість та сферу застосування;

- класифікацію детермінант механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері через групування їх за змістом та характером впливу, що дозволяє здійснювати структурування проблем, які виявляються в процесі практичної реалізації механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері та оцінювати ступінь їх впливу;

- стратегічні орієнтири механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері, що передбачає врахування екологічних стандартів, впровадження об'єктів інфраструктури, стійких до природних, техногенних факторів, оснащених засобами безпеки від впливу воєнних факторів та одночасно придатних для екологічного й активного туризму, при використанні енергонезалежних ресурсів;

- обґрунтування щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління майном санаторно-курортних закладів та їх ліцензування, що дозволить адаптувати туристичні послуги до місцевих потреб й сприятиме стимулюванню розвитку економіки регіону.

Дістали подальшого розвитку:

- дослідження проблемного поля механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері з огляду на сучасні виклики;

- аналіз зарубіжного досвіду функціонування механізму публічного управління у курортно-рекреаційній сфері, що дозволило знайти перспективні практики, які можуть бути адаптовані до застосування в Україні.

7. Наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Наукове значення дисертації полягає в тому, що в роботі запропоновано нову концептуальну модель інтеграції інструментів проектного менеджменту в механізм публічного управління у курортно-рекреаційній сфері, ядром якої є ієрархічно побудовані проектні офіси, які формуються за рівнями публічного управління з метою координації проектних дій в процесі реалізації стратегії розвитку туризму та курортів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані:

- в правотворчій і правозастосовній сферах як теоретична основа для розробки проектів нормативно-правових актів, які спрямовані на регулювання курортно-рекреаційної сфери;

- в практичній діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування як методологічна основа при розробці концепції державних, регіональних цільових програм й цільових програм органів місцевого самоврядування, які реалізуються у курортно-рекреаційній сфері, для організації відомчих проектних офісів з метою реалізації стратегій розвитку туризму і курортів;

- в навчальному процесі вищих навчальних закладів при вивченні дисциплін за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

8. Повнота опублікування результатів дисертаційного дослідження та особистий внесок здобувачки до всіх наукових публікацій, опублікованих у співавторстві та зараховані за темою дисертації

Дисертація є самостійною науковою працею автора. Основні ідеї, результати дослідження, розробки, що характеризують наукову новизну і практичне значення дисертаційної роботи запропоновано, отримано та здійснено автором особисто.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Безверхнюк Т., Коєва Х. Напрями вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління раціональним використанням природних лікувальних ресурсів. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2023; 1 (53): 167-176. doi: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.25>

2. Васютинська Л., Коєва Х. Тригери розвитку курортно-рекреаційної сфери: публічно-управлінський аспект. *Наукові інновації та передові технології*. 2024; 4(32): 248–260. doi: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-248-260](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-248-260)

3. Коєва Х., Васютинська Л. Проектний офіс як інструмент публічного управління курортно-рекреаційною сферою. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024; № 42: 55–58; doi: <https://pag-journal.iei.od.ua/42-2024>

4. Коєва Х. Імплементация міжнародного досвіду функціонування механізму публічного управління у курортно-рекреаційну сферу України. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. № 32 (2024): 229–238; <https://doi.org/10.35432/tisb322024321887>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Бабов К., Бабова І., Коєва Х. Рациональне використання лікувальних ресурсів як запорука сталого розвитку курортно-рекреаційних територій Херсонської області. / *Матер. міжнар. наук.-практ. конф. "Туризм у ХХІ столітті: виклики та реагування (Київ, 27 листопада 2020 р.).* — Київ, 2020. — С. 167–168.

2. Безверхнюк Т.М., Бабова І.К., Коєва Х.О. Актуальність створення обсерваторії сталого розвитку туризму в Україні. *Наука в Південному регіоні України: здобутки та перспективи розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Південного наукового центру НАН України і МОН України, м. Одеса, 16 квітня 2021 року.* Одеса: ПНЦ НАН України і МОН України, 2021, 197–199.

3. Безверхнюк Т.М., Коєва Х.О., Кисилевська А.Ю. Наукове обґрунтування критеріїв спеціалізації санаторно-курортних закладів України. *Санаторно-курортне лікування та реабілітація: сучасні тенденції розвитку: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (Одеса, 30 вересня – 01 жовтня 2021 р.).* Одеса: Поліграф, 2021, 26-28.

4. Кисилевська А.Ю., Ліптуга І.Л., Безверхнюк Т.М., Коєва Х.О. Тенденції розвитку міжнародної та національної стандартизації у сфері лікувально-оздоровчого туризму. *Санаторно-курортне лікування та реабілітація: сучасні тенденції розвитку: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю (Одеса, 30 вересня – 01 жовтня 2021 р.).* Одеса: Поліграф, 2021, 35-37.

5. Коєва Х. Актуальні проблеми розвитку курортно-рекреаційної сфери України в контексті публічного управління. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України: матер. Міжнар.наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 17 травня 2024 р.). – Одеса: Odessa polytechnic national university, Snstitute of public service and administration university of economics in bratislava faculty of international relations, Slovakia Alexander Dubcek university in trencin department

of political science, Slovakia science at risk emergency office by Akno E.V с. 94–96.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Миколаївська область: природні лікувальні ресурси та курортно-рекреаційний потенціал розвитку територіальних громад [колективна монографія] / За заг. ред. Бабова К.Д., Безверхнюк Т.М., Волинець Т.Г., Цуркан О.І.; Авт. колектив: Бабов К.Д., Безверхнюк Т.М., Арабаджи М.В., Волинець Т.Г., Кисилевська А.Ю., Маринов М.М., Цуркан О.І., Коева Х.О., Олійник Н.П., Сторчак О.В.– Одеса: Поліграф, 2021. – 188 с. ISBN 978-966-2326-66-6

2. Природні лікувальні ресурси Одеської області [колективна монографія] / За заг. ред. Бабова К.Д., Безверхнюк Т.М.; Авт. колектив: Бабов К.Д., Безверхнюк Т.М., Нікіпелова О.М., Смірнов І.В., Кисилевська А.Ю., Сенча І.А., Азарова І.Б., Арабаджи М.В., Коева Х.О., Захарченко Є.А., Богданов С.Г., Шека О.О., Олійник Н.П., Тишкул М.О. – Одеса: Поліграф, 2019. – 198 с. ISBN 978-966-2326-59-8

3. Природні лікувальні ресурси Одеської області: історія та сучасність: науково-популярне видання / за заг. ред. Бабова К.Д., Безверхнюк Т.М.; Авт. колектив: Бабов К.Д., Безверхнюк Т.М., Дмитрієва Г.О., Кисилевська А.Ю., Цуркан О.І., Коева Х.О., Олійник Н.П. – Одеса: ДУ «Укр. НДІ МР та К МОЗ України», 2022. – 44 с.

4. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 99567 від 09.09.2020 р. Літературний письмовий твір наукового характеру "Алгоритм визначення курортно-рекреаційного потенціалу регіону" / Цуркан О.І., Дмитрієва Г.О., Олешко О.Я., Бахолдіна О.І., Коева Х.О., Арабаджи М.В., Олійник Н.П.; ДУ "Український медичної реабілітації та курортології МОЗ України". Опубл. 30.11.2020; Авторське право і суміжні права. Бюлетень № 61, 2020. С. 85.

5. Природні лікувальні ресурси: абетка користувача: інформаційно-аналітичний довідник / за заг. ред. Бабова К. Д., Безверхнюк Т. М., Кисилевської А. Ю. Авторський колектив: д.м.н., проф. Бабов К. Д., д. держ.

упр., проф. Безверхнюк Т. М., к.м.н., с.н.с. Гуща С. Г., д.м.н. Заболотна І. Б., к.т.н., с.н.с. Кисилевська А. Ю., Коева Х. О., Погребний А. Л., к.г.н, с.н.с. Цуркан О. І.: Державна установа «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України». — «Поліграф»: Одеса, 2021. — 76 с.

9. Апробація результатів дисертаційної роботи

Теоретичні положення, викладені у дисертації, були предметом розгляду та обговорення на засіданнях кафедри менеджменту, фінансів і бізнес-технологій Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка». Результати дослідження представлено автором на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема:

1. 27.11.2020 року – Міжнародна науково-практична конференція за міжнародною участю «Туризм у XXI столітті: виклики та реагування» (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ);

2. 16.04.2021 року – Міжнародна науково-практична конференція за міжнародною участю «Наука в Південному у регіоні України: здобутки та перспективи розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Південного наукового центру НАН України і МОН України» (Південний науковий центр Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України, м. Одеса);

3. 30.09 - 01.10.2021 року – Міжнародна науково-практична конференція за міжнародною участю «Санаторно-курортне лікування та реабілітація: сучасні тенденції розвитку» (ДУ «Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України», м. Одеса);

4. 30.09 - 01.10.2021 року – Міжнародна науково-практична конференція за міжнародною участю «Санаторно-курортне лікування та реабілітація: сучасні тенденції розвитку» (ДУ «Український НДІ медичної реабілітації та курортології МОЗ України», м. Одеса);

5. 17.05.2024 року – Міжнародна науково-практична конференція за міжнародною участю «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» (Інститут публічної служби та управління. Одеська політехніка, м. Одеса).

10. Відповідність дисертаційної роботи вимогам, що передбачено пунктами 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

Дисертаційна робота Коевої Христини Олександрівни є завершеною науковою працею, що відповідає вимогам спеціальності 281 Публічне управління та адмініюстрування.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним, методичним та практичним значенням, обґрунтованістю одержаних результатів та оформленням, дисертаційна робота Коевої Христини Олександрівни відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема, п. п. 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на засіданні
завідувач кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту
публічної служби та управління,
доктор наук з державного управління,
професор
09.01.2025 р.

Наталя КОЛІСНІЧЕНКО